

Paula McLain

Zbor în jurul soarelui

Traducere din engleză de
IOANA VÎLCU

HUMANITAS
fiction

*Pentru familia mea – cu dragoste
și mulțumiri eterne –
și pentru Letti Ann Christoffersen,
care a fost lady D. a mea*

„Am învățat să privesc, să am încredere în alte mâini decât ale mele. Și am învățat să cutreier. Am învățat ceea ce orice copil visător trebuie să știe – că nici un orizont nu e atât de îndepărtat încât să nu poți să treci peste sau dincolo de el. Pe toate acestea le-am învățat deodată. Dar cu majoritatea lucrurilor mi-a fost mai greu.“

Beryl Markham, *West with the Night*

„Trebuie să ne lăsăm amprenta asupra vieții cât încă mai putem.“

Karen Blixen

Prolog

4 septembrie 1936
Abingdon, Anglia

Avionul Vega Gull este albastru ca păunul, cu aripile argintii, e mai falnic decât orice pasăre mi-a fost dat să văd și, într-un fel, merit mie. Se numește *Mesagerul* și a fost proiectat și construit cu mare grijă și măiestrie ca să facă un lucru ce ar trebui să fie imposibil – să traverseze cu vitejie un ocean, dintr-o singură încercare, cinci mii opt sute de kilometri de unduire negre și neant – și să mă poarte cu el.

Soarele e la asfințit când urc la bord. Timp de câteva zile aerodromul a fost biciuit de furtuni, iar puțina lumină de afară e acum sărăcăcioasă și chinuită. Ploaia bate pe aripile avionului ca într-un timpan, iar vântul suflă oblic în rafale, și totuși mi se spune că e cea mai bună vreme de care pot avea parte toată luna. Sunt mai puțin îngrijorată de vreme decât de greutate. Avionul a fost dotat cu un compartiment special ca să poată transporta mai mult combustibil. Au fost montate rezervoare sub aripi și în cabină, unde formează un perete care îngustează locul în jurul scaunului meu, iar comutatoarele lor se pot manevra cu două degete pentru a trece de la un rezervor la altul în timpul zborului. Am fost instruită să las un rezervor să se golească de tot și să-l închid înainte de a-l deschide pe următorul, ca să nu se formeze vreun dop de aer. S-ar putea ca motorul să moară pentru câteva secunde, dar va porni din nou. Va trebui să mă bazez pe asta. De asemenea, va trebui să mă bazez și pe multe alte lucruri.

Bălțile, ca niște lacuri mai mici, cu suprafața albă din cauza picăturilor de ploaie care le șfichiuesc, se întind pe toată pista

de decolare. Din față suflă un vânt aprig, constant, iar norii sunt joși, sumbri. Câțiva jurnaliști și prieteni au venit să mă vadă decolând, dar starea de spirit e fără-ndoială apăsătoare. Toți cei care cunosc implicațiile a ceea ce urmează să fac au încercat să mă convingă să nu mă aventurez. Nu azi. Nu anul acesta. Recordul o să fie tot acolo când o să se îmbuneze vremea – dar am ajuns prea departe ca să mă mai întorc. Îmi aranjez coșulețul cu mâncare, îmi bag sticla cu coniac în buzunarul de la șold al salopetei de zbor și mă strecor cu greu în carlingă, care mă strânge ca o piele. Jim Mollison, singurul pilot care a mai făcut această ispravă și a supraviețuit, mi-a împrumutat ceasul lui. Am o hartă marină pe care e trasat itinerarul meu peste Atlantic, de la Abingdon la New York, peste fiecare centimetru de apă rece ca gheața peste care o să zbor, dar nu și golul pe care-l presupune, sau singurătatea, sau frica. Totuși, acestea sunt cât se poate de reale și va trebui să zbor prin ele. Drept prin căderile și golurile de aer care îmi provoacă greață, căci e imposibil să stabilești un curs care să ocolească toate lucrurile de care ți-e teamă. Nu poți să fugi de nici o parte din tine și e mai bine că nu poți. Mă gândesc uneori că doar provocările ne călesc și ne schimbă – o pistă de un kilometru și jumătate și opt sute de litri de combustibil. Escadrile negre de nori făcându-și loc cu forța dinspre toate colțurile cerului și lumina scăzând cu fiecare minut care trece. Nu se poate să fac asta și să rămân neschimbată.

Mă așez pe poziție și mă aplec peste manșă, trecând cu un vâjâit pe lângă spectatorii cu aparate de fotografiat și apoi pe lângă marcaje înspre singurul steag roșu ce reprezintă punctul de unde nu mai există cale de-ntoarcere. Am o pistă de un kilometru și jumătate și nici un centimetru în plus. Evident, s-ar putea să nu se ridice de la sol. După toată planificarea, grija, munca și după ce mi-am luat inima în dinți, există această posibilitate copleșitoare ca avionul să rămână lipit de pământ, mai degrabă elefant decât fluture, iar eu să eșuez chiar înainte de a fi început. Dar nu înainte să dau, în această clipă, tot ce am mai bun din mine.

După vreo sută cincizeci de metri de pistă, coada i se ridică întrebătoare. Îl îndemn să se grăbească, simțind gravitația care ne trage în jos, greutatea lui imposibilă, ghicind mai degrabă decât văzând cum se apropie steagul roșu. Apoi direcția și profundorul s-au trezit într-un final la viață și i-au ridicat, clătînându-i, botul, iar el s-a desprins de la sol – drept ca o săgeată. În cele din urmă e un fluture. Ne înălțăm tot mai mult prin cerul sumbru și prin ploaie, peste pătratele verzi și gri de pământ din Swindon. În față se află Marea Irlandei – toată acea apă întunecoasă, care e gata să-mi înșface și să-mi facă inima să se oprească. Licărirea aceea murdară care e Cork. Negrul mătahălos al Labradorului. Suspinul neîncetat al motorului care își face treaba pentru care a fost construit.

Botul avionului saltă, iar eu pilotez cu viteză prin rafale, croindu-mi drum prin vremea apăsătoare, care zgâlțâie avionul. Măinile mele știu instinctiv ce trebuie să facă, și apoi mai este și acel lucru misterios și esențial – căci mi-e dat și acum și mereu mi-a fost dat să-mi brodez numele pe cer cu elicea asta, cu aceste aripi de pânză lăcuită, treizeci și șase de ore în întuneric.

Provocarea s-a ivit pentru prima dată acum doi ani, la White Rhino, în barul zgomotos și cu lambriuri de cedru pe pereți din Nyeri. În farfurie aveam un turnedo presărat cu fulgi de piper, sulite de sparanghel alb, fiecare la fel de îngustă ca degetul meu mic, iar în pahare aveam cu toții vin roșu sec de Bordeaux. Apoi J.C. Carberry a lansat o provocare ca pe un ultim fel de mâncare. *Nimeni n-a reușit să facă un solo peste Atlantic din partea asta, dinspre Anglia spre America, nici bărbat, nici femeie. Ce zici, Beryl?*

Cu doi ani înainte, Mollison aproape reușise un astfel de salt peste apă și nimeni nu făcuse altceva decât să-și imagineze avionul care ar putea să străbată acea distanță, dar J.C. avea mai mulți bani decât ar fi putut vreodată să cheltuiască și pe deasupra intuiția unui Magellan sau a unui Peary. Și iată provocarea:

oceanul nemărginit, mii de kilometri de aer rece, pur, o graniță clară și nici un avion. *Îndrăznești?*

Ochii lui J.C. erau ca niște agate. I-am privit sclipind și m-am gândit cum frumoasa lui soție, Maia, ar fi trebuit să fie de față, îmbrăcată în mătase albă și cu onduleuri perfecte, dar ea murise cu mulți ani în urmă, în timpul unei banale lecții de zbor, lângă Nairobi, într-o zi fără vânt sau vreme rea. A fost prima tragedie aeriană care a lovit aproape de noi, dar nu și ultima. Multe alte fantome dragi din trecut scânteiau, ca niște pâlpâiri de lumină care se jucau de-a lungul buzei paharelor noastre de vin, și ne reaminteau cât de nesăbuiți și de magnifici fuseseră. Nu aveam nevoie să mi se aducă aminte. N-am uitat nici o clipă acele fantome – și, cumva, când am întâlnit privirea lui J.C., am simțit că sunt gata să mi le trag chiar mai aproape. *Da*, am zis și apoi am mai spus o dată *da*.

Nu durează mult timp până ce ultimele raze de lumină se preling din marginea zdrențuită a cerului, iar apoi rămân doar cu ploaia și cu mirosul de combustibil. Zbor la șase sute de metri deasupra nivelului mării și așa o s-o țin aproape două zile. Nori denși au înghițit luna și stelele – întunericul e atât de adânc, încât nu-mi rămâne decât să zbor, clipind ca să-mi alung oboseala, și să mă uit cu greu la cadranele slab luminate. Nu am radio, așa că zgomotul și forța motorului și vântul care suflă direct în botul avionului cu șaptezeci și cinci de kilometri pe oră mă liniștesc. Clipocitul și legănatul combustibilului în rezervoare sunt și ele liniștitoare, asta până când, la patru ore după ce am decolat, motorul începe dintr-odată să șovăie. Bolborosește și șuieră, apoi moare. Tăcere. Acul altimetrului începe să coboare cu o viteză înspăimântătoare. Pe mine mă face să intru într-un fel de transă, dar mâinile mele știu ce e de făcut chiar și când mintea mea e amorțită și nu funcționează. Trebuie doar să mă întind până la comutator și să schimb rezervorul. Motorul va porni din nou. Cu siguranță. Încerc să nu tremur și îmi forțez degetele să găsească mânerul argintiu. Când îl găsesc, se aude un clic menit să mă calmeze, dar motorul nu

mișcă. Avionul continuă să piardă din altitudine, trei sute treizeci de metri, apoi două sute patruzeci. Tot mai jos. Norii din jurul meu se despart pentru scurt timp și zăresc o licărire înfricoșătoare de apă și spumă. Valurile se înalță, iar cerul impenetrabil mă apasă. Mai răsucesc o dată robinetul încercând să nu tremur sau să mă las cuprinsă de panică. M-am pregătit cât de bine am putut pentru orice situație, dar oare e cineva cu adevărat gata să înfrunte moartea? Era pregătită Maia când a văzut pământul că zboară s-o întâlnească? Dar Denys, în acea zi îngrozitoare deasupra orașului Voi?

Un fulger lovește aproape de aripa mea stângă, luminos ca o decorațiune de Crăciun, umplând aerul de electricitate – și dintr-odată am sentimentul că toate acestea s-au mai petrecut cândva, poate chiar de mai multe ori. Poate că am fost mereu aici, plonjând cu capul înainte spre mine însămi. Dedesubt valurile nemiloase se lovesc unele de altele, mă așteaptă, dar eu mă gândesc la Kenya. Valea mea a Marelui Rift – muntele Longonot și craterul zimțat al vulcanului Menengai. Lacul Nakuru cu flamingii cu carnea roz, lucitoare, falezele scunde și înalte, Kekopey și Molo, Njoro și peluza sclipitoare de la clubul Muthaiga. Într-acolo mi se pare că mă îndrept, deși știu că e imposibil – de parcă elicea taie anii, mă întoarce în timp și, de asemenea, mă trimite neîncetat înainte, eliberându-mă.

O, mă gândesc în timp ce plonjiez prin întuneric, oarbă la orice altceva. *Cumva m-am întors spre casă.*

PARTEA ÎNTÂI

Pe când Kenya nu era Kenya, când era veche de milioane de ani și totuși încă nouă, numele acesta îi aparținea doar celui mai mareț munte al nostru. Îl vedeai de la ferma noastră din Njoro, în Protectoratul Britanic al Africii de Est – niște creste ascuțite aflate la capătul unei câmpii aurii, întinse, cu piscuri acoperite de o gheață care nu se topea niciodată de tot. În spațele nostru pădurea Mau era albastră, înspicată cu ceață. În fața noastră valea Rongai începea să coboare și continua așa, învecinându-se într-o parte cu ciudatul și înaltul crater Menengai, pe care băștinașii îl numeau Muntele lui Dumnezeu, iar în cealaltă parte cu îndepărtatul lanț muntos Aberdare, niște dealuri rotunjite, gri-albăstrui, care deveneau cenușii și roșietice la asfințit, înainte să se evapore în cerul nopții.

În 1904, când am ajuns acolo prima dată, ferma nu era altceva decât șase sute de hectare de sălbăticie și trei colibe bătute de intemperii.

— Pentru asta? a întrebat mama, iar aerul din jurul ei vâjâia și pâlpaia de parcă ar fi fost viu. Pentru asta ai vândut totul?

— Clara, alți fermieri își încearcă norocul în locuri și mai rele, a zis tata.

— Tu nu ești fermier, Charles! i-a trântit-o mama înainte să izbucnească în plâns.

De fapt, el era antrenor de cai. Se pricepea la cursele cu obstacole, la vânătorile de vulpi, cunoștea cărările line și drumurile mărginite de tufșuri din Rutland. Dar văzuse fluturașii de hârtie care lăudau pământul imperial ieftin și i-a încolțit în

minte un gând care nu i-a mai dat pace. Am părăsit Westfield House, unde mă născusem, și am călătorit unsprezece mii două sute de kilometri, pe lângă Tunis, Tripoli și Suez, pe valuri ca niște munți mari și gri care înghițeau cerul. Apoi am trecut prin portul Kilindini din Mombasa, care mirosea a mirodenii iuți și a pește pus la uscat, și ne-am urcat în trenul șerpuitor cu destinația Nairobi, care avea ferestrele acoperite de praf roșu. Eu m-am holbat la tot, atât de încântată cum nu-mi aminteam să mai fi fost vreodată. Indiferent ce era locul acela, nu semăna cu nimic altceva, din nici o altă parte a lumii.

Ne-am obișnuit și am muncit să ne facem situația acceptabilă, luptându-ne cu sălbăticia în timp ce sălbăticia se lupta și ea din toate puterile. Pe pământul nostru nu erau granițe sau garduri vizibile, iar colibelor noastre le lipseau ușile. Maimuțe din genul Colobus, mătașoase și dungate, intrau pe ferestrele acoperite cu pânză de sac. Nu se auzise de closete. Când voiai să-ți faci nevoile, ieșeai în noaptea populată de toate vietățile care voiau să te apuce de dos și-ți lăsați fundul să atârne deasupra unei gropi, fluierând ca să nu te apuce frica.

Lady și lord Delamere erau cei mai apropiați vecini albi ai noștri – până la ei trebuia să-ți croiești drum de-a lungul a unsprezece kilometri de sălbăticie. Aveau titlurile de baron și baroneasă, dar asta nu-i scutea de dormitul în colibe tipice din pământ, acoperite cu paie. Lady D. ținea un revolver încărcat sub pernă și a sfătuit-o și pe mama să facă la fel – dar ea n-a vrut. Nu voia să împuște nici șerpi nici ceva pentru cină. Nu voia să care apă de la kilometri depărtare pentru un substitut de baie ca lumea și nu voia să trăiască luni întregi fără să aibă parte de companie. Nu exista societate. Nu avea cum să nu se murdărească pe mâini. Pur și simplu, viața era prea grea.

După doi ani mama a rezervat bilete pentru Anglia. Dickie, fratele meu mai mare, urma să o însoțească, din moment ce mereu fusese mai plâpând și nu ar mai fi rezistat prea mult în Africa. Când s-au urcat în trenul spre Nairobi, care circula de două ori pe săptămână, luând cuferele, batistele și pantofii de voiaj, eu încă nu împlinisem cinci ani. Pana albă de la pălăria

mamei a tremurat când m-a pupat și mi-a spus să-mi țin capul sus. Știa că o să mă descurc, din moment ce eram o fată atât de mare și de puternică. Drept răsplată, avea să-mi trimită o cutie cu jeleuri de lemn-dulce și bomboane de pere, de la un magazin din Piccadilly, pe care nu trebuia să le împart cu nimeni.

Am privit cum trenul se îndepărta de-a lungul șinei negre și tot nu-mi venea să cred că ea pleca. Chiar și când ultimul vagon care se zgâlțâia a fost înghițit de dealurile galbene din depărtare și tata s-a întors spre mine, gata să pornească înspre fermă și munca lui, chiar și atunci am crezut că e o greșală, o neînțelegere cumplită, care se va clarifica dintr-un moment într-altul. Mama și Dickie vor coborî la stația următoare sau se vor întoarce de la Nairobi și vor ajunge a doua zi. Când n-au apărut, eu tot am continuat să-i aștept, ascultând huruitul îndepărtat al trenului, cu un ochi la orizont și cu inima strânsă.

Luni bune n-am avut nici o veste de la mama, nici măcar o telegramă scrisă-n grabă, dar apoi am primit dulciurile. Era o cutie grea și avea scris pe ea doar numele meu – *Beryl Clutterbuck* – cu scrisul înflorat al mamei. Chiar și scrisul ei de mână, acele litere familiare înclinate și ondulate, m-a făcut să izbucnesc pe loc în plâns. Am luat cutia în brațe și am fugit până într-un colț ferit, unde, tremurând, am mâncat atât de multe dulciuri acoperite cu zahăr, încât n-am mai putut și am vomitat într-o găleată din grajd.

Mai târziu, incapabilă să beau ceaiul pe care tata îl pregătise pentru mine, am cutezat în cele din urmă să rostesc ceea ce mă speria cel mai tare.

— Mama și Dickie nu se mai întorc, nu-i așa?

— Nu știu, mi-a răspuns tata cu privirea îndurerată.

— Poate ne așteaptă să mergem noi la ea.

A urmat o tăcere lungă, apoi el a spus că s-ar putea să fie așa.

— Acum asta e casa noastră, a zis. Încă nu sunt pregătit să renunț la ea. Tu ești?

Tatăl meu mă punea să fac o alegere, dar nu era una ușoară. Întrebarea lui nu era „Vrei să rămâi aici cu mine?”. Decizia aceea fusese luată cu câteva luni înainte. Ceea ce voia el să știe era